רוב כותיים כותי למאי הילכתא אמר רב פפא

בלהאכילו נבלות אם רוב ישראל ישראל

למאי הילכתא ילהחזיר לו אבידתו מחצה על

מחצה ישראל למאי הילכתא אמר ריש לקיש

ילנזקין היכי דמי אי נימא דנגחיה תורא דידן

לתורא דידיה נייתי ראיה ונשקול לא צריכא

דנגחיה תורא דידיה לתורא דידן פלגא יהיב

ליה אידך פלגא נימא ליה אייתי ראיה דלאו

ישראל אנא ושקול: מי שנפל עליו מפולת

וכו': מאי קאמר לא מיבעיא קאמר לא מיבעיא

ספק הוא שם ספק אינו שם דאי איתיה חי

הוא דמפקחין אלא אפילו ספק חי ספק מת

מפקחין ולא מיבעיא ספק חי ספק מת

דישראל אלא אפילו ספק כותי ספק ישראל

מפקחין: מצאוהו חי מפקחין: מצאוהו חי

ממציעתיה מיתצר אבל לעניו פקוח נפש

אפי' אבא שאול מודי דעיקר חיותא באפיה

הוא דכתיב יכל אשר נשמת רוח חיים באפיו

אמר רב פפא מחלוקת מממה למעלה אבל

ממעלה לממה כיון דברק ליה עד חוממו שוב אינו צריך דכתיב כל אשר נשמת רוח חיים

באפיו יוכבר היה ר' ישמעאל ורבי עקיבא

ורבי אלעזר בן עזריה מהלכין בדרך ולוי, יהסדר ורבי ישמעאל בגו של

רבי אלעזר בן עזריה מהלכין אחריהן נשאלה שאלה זו בפניהם מניין לפקוח

נפש שדוחה את השבת נענה ר' ישמעאל ואמר יאם במחתרת ימצא הגנב

ומה זה שספק על ממון בא ספק על נפשות בא יושפיכות דמים מטמא את

הארץ וגורם לשכינה שתסתלק מישראל ניתן להצילו בנפשו ק"ו לפקוח נפש

לאוין סה טוש"ע או"ח סי׳

:סי׳ שכט סעיף ד

בא א ב ג ד מיי' פט"ו מהל' איסורי ביאה בפקוח נפש אחר הרוב משום דכתיב (ויקרא יח) וחי הלי כו טוש"ע אה"ע סיי ד' סעיף לד:
בב ה מיי' פ"ב מהלכות
שבת הלכה יח סמג

דאפילו מחלה על מחלה אינו חייב להחיותו דדוקא ברוב ישראל אמרינן

שכט סעיף ד: שכט מעיף ד: פג ו מיי׳ פכ״ו מהל׳ שבת הל' כא סמג לאוין סה טוש"ע או"ח סי' שיא סעיף להחזיך לו אבידתו. סל דלל קאמר להחיותו כדקאמר פד ז מיי׳ פ״ב מהלכות

פה.

רב לעיל פירש רש"י דלשמוחל חילטריך דסבירא ליה דאפילו לפקח את הגל בשבת אין הולכין אחר הרוב כל שכן להחיותו ואע"ג דסבירא ליה לשמואל (ב"ב דף לב:) אין הולכין בממון אחר הרוב הני מילי היכא דאתי לידיה ברשות בעלים כמו מוכר שור לחבירו ונמצא נגחן אבל הכא דלא אתא לידיה ברשות בעלים אזלינן בתר רובא חי ובכתובות סוף פ"ק (דף טו:) פירש דרבותה נקט הפילו להחזיר לו אבידה דאיכא עבירה גדולה כדאמרי׳ (סנהדרין דף עו:) המחזיר אבידה לכותי עליו הכתוב אומר למען ספות הרוה את הצמאה וגו' ואפי' הכי מחזיריו היכא דאיכא רוב ישראל וכל שכן להחיותו דליכא עבירה כולי האי דמפרנסין עניי כותים עם עניי ישראל

הקשה רבינו תם דבפרק דלא איירי אלא בגודל האיברים ובקוטנן כדקא מסיים עלה שתי עיניו כשני טיפין של זבוב וכו׳ להכי גרם ר"ת תחילת ברייתו כרשון פירוש יום שנגמר תחילת לורתו הוי כל גופו גדול כסלעם כדמתרגמינן רשונא וכן פירש בערוך נערך רשון:

פשיטא לא צריכא הדאפי' לחיי שעה: ואם מת יניחוהו: הא גמי פשימא לא צריכא (4) לר' מפני דרכי שלום [גיטין סח.]: להחזיך לו אבידה. מכל מחלה יהודה בן לקיש דתניא יאין מצילין את המת מפני הדליקה אמר רבי יהודה בן לקיש על מחצה לא דאמר ליה אייתי ראיה דישראל את ואחזיר לך: ישמעתי שמצילין את המת מפני הדליקה לא צריכא דנגחיה תורא דידיה ואפילו רבי יהודה בן לקיש לא קאמר אלא סמתוך שאדם בהול על מתו אי לא שרית ליה לתורא דידן. תימה לי דהוה מצי למימר כולהו לנזקין אם רוב אתי לכבויי אבל הכא אי לא שרית ליה מאי ישראל ישראל דנגחיה תורא דידן אית ליה למעבד תנו רבנן עד היכן הוא בודק לתורא דידיה מחצה על מחצה ישראל יעד חוממו ויש אומרים עד לבו בדק ומצא דנגחיה תורא דידיה לתורא דידן ולא עליונים מתים לא יאמר כבר מתו התחתונים משלם אלא פלגא אם רוב כותים כותי משלם נזק שלם אלא ניחא למימר מעשה היה ומצאו עליונים מתים ותחתונים . חידוש בכל חד: חיים נימא הני תנאי כי הני תנאי דתניא יימהיכן אבא שאול אומר ממיכורו. הולד נוצר מראשו שנאמר יממעי אמי אתה גוזי ואומר 2גזי נזרך והשליכי אבא שאול המפלת (נדה דף כה.) תניא איזהו שפיר אומר מטיבורו ומשלח שרשיו אילך ואילך מרוהם אבא שאול אומר תחילת ברייתו אפילו תימא אבא שאול עד כאן לא קא אמר מראשו ועוד הקשה דהא התם משמע אבא שאול התם אלא לענין יצירה דכל מידי

ושמואל אמר לפקה עליו את הגל. קאמר דאם רוב ישראל (ד) אבל במחלה על מחלה לא וכ"ש ברוב כותים: אינו כן. דאמר אפילו ברוב כותים מפקחין: למאי הילכמא. הוי כותי אליבא דשמואל כיון דאמר מפקחין עליו כל שכן דמצוה להחיותו ולמאי הילכתא הוי

כותי: להאכילו נכילות. עד שיגדל ויקבל עליו גירות: אם רוב ישראל ישראל למאי הילכתא. הוי ישראל ברוב ישראל טפי ממחצה על מחצה (ג) אי שלא להאכילו נבילות במחצה על מחצה לא ספינן ליה: לנוקין. שור של ישראל שנגח של כותי פטור ושור של כותי שנגח של ישראל בין תם בין מועד משלם מק שלם ושל ישראל שנגח של ישראל תם משלם חלי נזק מועד משלם נזק שלם: אי נימא דנגחיה סורא דידן לסורא דידיה. והאמרינן דמחייבינו ליה לשלומי: נייתי ראיה. דישראל הוא ונשקול וכל זמן שלא טבל בבית דין לשם גירות לא מלינן (ד) לישראל לחיובי לשלותי: פלגא. משלם כישראל אידך פלגא ספק הוא וזה תובעו מק שלם כדין כותי אמר ליה אייתי ראיה דלאו ישראל אנא ושקול: מחי קחמר. כל הני ספיקי דקתני מאי אתו לאשמועינן: שמצילין אם המת. לחלר המעורבת דליכא איסור אלא טלטול: אבל הכא. כי לא שרית ליה לפקוחי מאי אית ליה למיעבד דתיהוי איסורא דאורייתא דנשרי הא מקמי הך: עד היכן הוא בודק. אם דומה למת שאינו מויז איבריו עד היכן הוא מפקח לדעת החמת: עד חוטמו. וחם חין חיות בחוטמו שאינו מוליא רוח ודאי מת ויניחוהו: הכי גרסינן אמר רב פפא מחלוקת מלמטה למעלה. מחלוקת דהנך תנאי דמר אמר עד לבו ומר אמר עד חוטמו מלמטה למעלה שמולאו דרך מרגלותיו תחלה ובודק והולך כלפי ראשו דמר אמר בלבו יש להבחין אם יש בו חיות שנשמתו דופקת שם ומר אמר עד חוטמו דזימנין דאין חיות ניכר בלבו וניכר בחוטמו: (ה) גזי נורך. ומר הוא שער הרחש: אפילו סימא אבא שאול. נמי סבירא ליה עד חוטמו: ולוי הסדר. ◊ לא פורש לי מהו: ושפיכות דמים. שהותר לבעל בית לשפוך דמו של זה להצלת ספק נפשו עבירה חמורה היא שמטמאת את הארד כדכתיב (במדבר לה) ולא תטמא את הארץ גבי פרשת רולחין: וגורם לשכינה שתסתלק. כדכתיב (שם) אשר אני שוכן בתוכה הא אם תטמאו איני שוכן וגבי רולח כתיב ": מעם מובחי. אם כהן הוא שבא לעבוד עבודה: ולא מעל מובחי. ° אם התחיל בעבודה אין מפסיק לבא משלים לידון עבולתו: 656

ל) שבת מג: [תוקפתה]שבת פי"ד ה"ו], ב) שבת מג: קיו; ג) סוטה מה. ד) מכלמה פי כי משה. ל (בערוך ערך סרד ד') [בערוך ערך סרד ד') איתא ולוי הסרד פי' גאון ים אומרים שהי עושה בגדי שרד לפיכך נקרא סרד או שהיה עושה כלי שרד כגוו מצודותו. ו) ושבת לג. נגין (נפרות), ו) [שפח פג. וע"ש], ו) בס"א: וגבי רולח כתיב, תחילת ד"ה הבא, מ) [ועי׳ תוס׳ ב״ק כו: ד"ה קמ"ל],

תורה אור השלם 1. עָלֶיךּ נִסְמַבְתִּי מִבֶּטֶן בְּלֶץף נְטְמֵבְוּה גֹּוֹזִי בְּּךֶּ מִמְּעֵי אִמִּי אַמְּה גֹּוֹזִי בְּּךְּ תְהַלְתִי תְמִיד: חהלים עא ו

2. גְּזִּי נִזְרֵךְ וְהַשְׁלִיכִי וּשְׂאִי עַל שְׁפָּיִם קִינָה כִּי מְאַס יְיָ וַיִּטּשׁ אֶת דּוֹר עֶבְרָתוֹ: ירמיהו ז כט עֶבְרָתוֹ: קָבֶּט יְיָ וַיְּטּשׁ אֶוֹנ וּוּוּ עֶבְרֶתוֹּ: ירמיהו ז כט 3. כֹּל אֲשֶׁר נִשְׁמַת רוּחַ כ. כל אֲשֶׁוֹ בְּשְׁבֵּוֹנִיזוֹהַ חַיִּים בְּאַפָּיוֹ מִבּל אֲשֶׁר בֶּחָרָבָה מַתוּ: בראשית ז כב

4. אם במחתרת ימצא הַגַּנָב וְהָכָּה וָמֵת אֵין שמות כב א ייי בר איש על רעהו. 5. וְכִי יָוְד אִישׁ על רעהו כ. זְבָּ דְּוּ אָנְ כּ בֻּירִוּ לְהָרְגוֹ בְעָרְמָה מֵעִם מִזְבְּחִי תִּקְחָנוּ לָמוּת: שמות כא יד

גליון הש"ם

יש"ר ר"ה ולוי הסדר. לא פורש לי. עי׳ ברכות ליה וש"ל: שם ד"ה ולא מטל מזבחי אם התחיל בעכודה. עי' ברש"י מכות יב. ד"ה טעה יואב ול"ע:

הגהות הב"ח

(A) גם' לא לריכא אלא לר' יהודה בן לקיש: (ב) רש"י ד"ה ושתואל כו׳ אבל: (ג) ד"ה אם רוב כו׳ על מחלה דאי שלח נמי לא ספיטן: (ד) ד"ה נייתי כו' לשם גירות לא מיני כו נסט גיון מ מלינן לחיוביה לישראל לשלומי: (ה) ד"ה גזי מכך וד"ה אפילו מימא ל"ל

מוסף רש"י

אתה גוזי. אתה מראשי, ילרת ראשי תחילה, דגוזי לישנא דרישה כמו גזי נזרך, שער ראשף תלשי וגלי לאשך (סוטה מה:).

תום' ישנים

אמר רב פפא להאכילו גבלות. וה"נ הוה מני למינקט לענין [שלא] להחיותו אי במחלה על מחצה מצוה להחיותו. אבל גבי רוב ישראל לא הוה מצי להחיותו.

למימר על רוב ישראל דחייב להחיוחו, אלא רבותא נקט דאפילו להחזיר לו אבידה שיש בגוי עבירה כמו ששנינו בסנהדרין [עו, ב] לא יאבה ה' סלוח לו זה המחזיר אבידה לכותי, אפילו הכי אם רוב ישראל כישראל, אבל להחיוחו אין כל כך עבירה (כדמני) [כדמניא]

336

ולפקח הגל אינו בן. אומר ר״י דהיינו טעמא דאין הולכין בהם ולא שימות בהם שלא יוכל לבוא בשום ענין לידי מיתת ישראל: להאבילו נבילות. לא הוה מלי למימר שלא להחיותו משום ושמואל אמר לפהח עליו את הגל כי איתמר לא שנו אלא להחיותו: דשמואל ארישא איתמר אם רוב כותיים כותי אמר שמואל יולענין פקוח נפש אינו כן אם

רבינו חננאל מי שנפלה עליו מפולת ספק הוא שם ספק אינו שם, ספק חי ספק מת, ספק נוכרי ספק ישראל מפקחין עליו. מצאוהו חי מפקחין עליו מצאוהו מת יניחוהו. אוקימנא אפי׳ יניחוהו. אוקימנא אפי׳ לר׳ יהודה בן לקיש דאמר שמעתי שמצילין הכא מודה שאם מצאו חי מת יניחהו. פשוטה היא. טיבורו ויש אומרים עד חוטמו. בדק ומצא עליונים מתים לא יאמר שכבר מתו התחתונים. מעשה היה ובדקו ומצאו עליונים מתים ותחתונים חיים. אמר רב פפא מחלוקת כשבדק ממטה למעלה, שלא יאמר כיון שאין . חיותא בטיבורו כבר מת, אלא צריך לבדוק עד חוטמו. אבל אם בדק ממעלה למטה כיון שבדק . בחוטמו ואין לו חיותא כל אשר נשמת רוח חיים באפיו. מניין לפיקוח נפש שדוחה את השבת כר׳, אסיקנא כשמואל דאמר

תום' ישנים (המשך) בגיטין [סא, א] מפרנסין עניי נכרים עם עניי ישראל. וכן נראה לרבינו שאין לריך להחיותו כיון דליכא פקוח נפש אלא ברוב ישראל, והשתא אתי שפיר דלא הוי מצי למינקט במחצה על מחצה כדי להחיותו, ורב דאמר לעיל לא שנו אלא להחיותו. ארוב ישראל האי. במחלה על מחלה להחיותו כרב דאמר לעיל לא שנו [כו' אלא דנקט] החזרת אבידה שהיא חידוש יותר כדמרישים לא נצרבה דאמרינן בפרק שני דע"ז וכז, בן דלחיי שעה לא נכו, כן זכורי שפט כו חיישינן פי' ומתרפא מן הגוי ואע"פ (כי) [ד]שמא ימיתונון לאלתר. היינו הכא לטובתו, מפקחין כדי להחיותו, ושם מרפאין אותו אולי

אשר יעשה אוחם האדם

שרוחה את השבת נענה ר"ע ואמר זוכי יזיד איש על רעהו וגו' מעם מזבחי תקחנו למות מעם מזבחי ולא מעל מזבחי ואמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן לא שנו אלא להמית לממון דאמרינן בפרק כל כחבי ושבת קיז, בן מחוך שאדם בהול על ממונו אי שרית ליה אמי לכבויי, דהחם כיון שאינו טרוד להציל (לא יבא להציל) לא יבא לחלל שבת בשביל ממונו, אבל כשטרוד בהצלה או יבא לחלל שבת אגב טירדיה, אבל במת הוי איפכא שבקל יכול להצילו ובשעת הצלה לא הוי טרוד. אבל אי לא שרית ליה אגב טירדיה וצעריה יבא לכבות. מ"ר.